

B é t s.

A' múltt Vasárnap, két Német Országi uralkodó Püspökök, úgymint a' *Hildesheimi*, és *Paderborni* vettek Feudumot, Biztosaik által ö Ts. Felségétől. Az első, tiz, a' második pedig tizenkét óraker; mellyre nézve kéttzer kellett ö Tsáfsz. Felségének *Spanyol* köntösre vetkezni: mivelhogy pontban meg akarja tartani az ügy neveztetett *Investitúrával* együtt járó külsőségeket. Bóldogultt *Jósef* Tsáfszát, nem igen alkalmatlankodott volt magának a' Spanyol öltözetnek fel-vételével; hanem bé-ült a' maga katonai forma-ruhájában a' Trónusba, 's ügy adta a' Feudumot.

A' *Páderborni* Püspök' Feudum-vétele után, audientziát adott ö Felsége némelly Uraságoknak, kik közül való volt Primás *Battyáni* ö Eminentziája is.

Nagy számmal jelent meg tegnap az Udvar, a' játék - néző helyben. Benn voltak ugyan is mind ketten ö Tsáfsz. 's Kir. Felségek; úgy nem különben *Ferentz* Fő Hertzeg is Feleségestől; továbbá, a' *Coloniai* Választó Hertzeg *Maximilián* Fő Hertzeg; 's *Nádor* - Ispány, *Jósef*, *János*, és *Antal* Fő Hertzegek. A' jádzott Olasz Operának neve: *Il Trionfo d' Amore* (*A' szerelem győzedelme*). Foglalatja nem valamelly zürzavar volt, mint tsak nem közönségesen szokott lenni az Olasz *Opera buffáké*; hanem szép, és jó egészszet formált. A' hozzá - való musikát, *Piedro Dutilieu*, a' szép *Tomeoni*' Férje készítette.

Ma, úgymint Tsáfszár ö Felségének örvendetes Neve' napján, *Fürstengröfse* (*Fejedelmek' nagysága*) nevü Darab fog jádzódni az Udvari Teátromban, nagy tántzal (Ballét) együtt, mellyet már tiz esztendőktől fogva nem adott az Udvar. — A' Tsáfszárné' születése' napján (Nov. 24-dikén) fog első *Opera Seria* (*Énekes szomorú Játék*) jádzódni.

R r Minden

Minden órán le fog betegedni Gróf *Károlyi Józsefné* ő Nagysága; ki is ha fel-kél a' gyermek-ágyból: le-megy *Bélsből* Gróf *Károlyi József* ő Nagysága lakni *Pestre*, hogy a' Fels. Kir. Helytartói Tanátsnál nyertt Titoknoki Hivatalát vólta-képpen folytathassa.

Kilentz hónapok alatt, mind édes Annyától, mind édes Attyától meg-fosztatott Gróf *Károlyi Józsefné* ő Nagysága. Az édes Attya Gr. *Waldstein* Úr, ezen hónapnak 6-dikán múlt ki a' Világból.

Stájer Ország' Kormányozója Gróf *Stürgk* ő Excellentiája is, a' napokban halálozott-meg.

Az Udvari Teátrum' Német Jádzóihoz, különös kegyességét bizonyította meg ő Ts. 's Kir. Felsege: mert olly rendelést méltóztatott tenni felölök, hogy ők is az úgy nevezett *Pensio*-vételre alkalmas Ts. 's Kir. Tifzviselök' száma közzül valók legyenek ezentúl, az az, bizonyos pénzbéli fizetések fog jární, ha nem jádhatnak is többé; vagy ha magok meg-halnak: az Özvegyeiknek.

A' szép Mesterségek' Akademiájának Pártfogója Hertzeg *Kaunitz*, Státus-Vitze-Kántzelláriusa Gr. *Kobentzel* ő Excell. ájának ajánlotta az említett Akadémia' Présességét; Státus-Kántzelláriájabéli vólt Tanátsos *B. Sperges'* halála után; kiben, a' múlt Okt. 26-dikán, nagy Barátjoktól fosztattak-meg a' Tudományok, és Mesterségek.

Magyar

Magyar Ország.

Azt a' kárt, mellyet vallunk a' Nagy Embereknek halálából, ki pótollyák némünémüképen azoknak 's meg maradott írásaik: ugymint a' mellyekből hathatósan ki tündöklenek halálok után is az ő virtusaik 's követésekre serkentetik meg a' késő Maradékot is. Illy Irását van szerentsénk közleni amaz Istent féltt, Hazáját és Királyát szivessen szeretett 's a' maga Nemzeti nyelvét betsültt, tökéletesen értett és gyakorlott nagy Magyarnak Gróf *Károlyi Antal* ő Exc. jának: mellyet önnön maga készített a' boldogútt Méltóság, 's el mondott 1784-dik esz. ben, Aug. 16-dikán tartatott szék-újító Gyűlésében N. *Szathmár* Vármegyének:

Tek. Státusok és Rendek!

„Melly nagy, melly valóságos, melly érzékeny légyen örömöm mai napon, a' midőn ezen Ns Vármegyének Státusait 's Rendjeit, illy ditső munkálkodásra, törvényes Szék - építésre, illy nagy számmal, illy vidám erőben, illy egyenes szívvel öszve-gyűlni látom; közfönteni 's tisztelni adatik szerentsém: ki ki, a' ki bátor tsak nevet esméri is, el-hiheti. Mert ugyan is minden alkalmatosságban vidám szemmel néztem édes Nemzetemet, betsültem, tiszteltem, és szerettem.

En úgy vélem, Tekin. Státusok! hogy főbb boldogságink közzé számlálhattyuk azt, hogy még Isten' jó-voltából, hajdani törvényes szokásunk

sunk szerént magunk, a' kik egymást közelebből esmérjük, válasszthatunk, köz-dolgainknak elrendelésére, el-intezésére Elöljárókat, 's Kormányozókat, ügyeinknek tökéletes és serényebb el-végzésére alkalmas Birákat, az el-rendelt dolgok' végbe-vitelére gyorsan tellyesítő Tisztviselőket.

Édes Hazánknak arany szabadsággal virágzó Törvényei, arra a' végre készítették mint tudjuk, hogy, a' Nagy Isten' ditsőssége nevekedjék, Nemesi szabadságunk fenn-tartassék; az egész Nép, Királyához engedelmes hívséggel kaptassék; az erővel, 's hatalommal vissza-élők' agyarkodása 's dúlása ellen a' gyengébbek védelmezteffenek; az árvák, özvegyek gyámolittassanak, a' tökéletlenség záboláztassék, ki-irtassék: innen látni való, melly egyenes szívvel, melly jól meg gondolt itélettel kelletik a' válassztásban olyanokra voksolnunk, kiknek életek, 's buzgóságok által a' Nagy Isten' ditsőssége gyarapodjék, eleven hívségek által az egész Népek szívében, ditsősségeffen országló Felséges Urunkhoz tartozó hív engedelmes szeretet gyökereztessek; bölts, és egyenes itéletjek által az Igazság ki-szolgáltatassék; serény, és előre-látó munkálkodások által, a' köz dolgok, 's rendelések tökéletesen végbe-viteffenek. Méltó tehát mai napi örömöm, ha én mind ezen elő-számlált ditsősséges végekre vezethetem, segíthetem ezen Nemes Vármegyét.

Már hufzonhat elztendős Fő Ispányságomban meg-öszülvén, bátran ígérhetem a' T. Státusoknak, hogy kötelességem szerént olyan Személyeket adok eleikbe a' válassztásra ('s a' mint szoktuk mondani, kándidálok) a' millyeneket a' Törvény rendel, és minden dolgokat körül-nézvén alkalmasoknak itélhetek.

Ezt

Ezt is rettegve tselekefzem , mert tudom, melly nagy, Isten előtt számadásom, ha igazán hivatalomban el nem járok, azért a' válaftásban is hasonló figyelmetességet, egyenes szívet ígérek magamnak a' T. Státusoktól, mert tudja ki ki, hogy eggy léfzen ezen dologban mind a' Kándidálónak, mind a' Válaftónak számadása.

Szóllok már azokhoz, a' kik a' Tifztségeket fel-vállalják, és Hivatalomból szóllok, intem is mindnyájokat, hogy mivel magát ki ki jobban esmérheti, mint én, azért számot vessen ki ki magával, minekelötte Tifztségét fel-vállalja: vagyon é elég erős szíve, hogy minden személyválogatás nélkül az igazságot ki meri mondani? minden alkalmatosságban elég arra-valósága és készsége, hogy Tifztjében híven és serényen eljárjon? mert én, hivatalom szerént mind a' rendes függést, mind a' hív és serény Tifztviselést pontra fogom kívánni.

Talán több, és rendesebben öfzve-fzedett szókkal kellett volna mind ezeket a' N. Várme-gyének eleibe tennem, ha a' pufzta szó a' tökéletességre indíthatna bennünket; de úgy tettik, illy emberséges, egyenes szívu Hazafi szerető Magyaroknak eleget mondtam. "

A' Magyar Udvari Kamara, ezen hónapnak kezdetétől fogva külön Üléseket tart, a' Királyi Helytartó Tanátstól, *Széchen Sándor* ö Exc. nak előlülése alatt. Az Al-Elölülő Báró *Orczy László* ö Exc. ja, hat ezer forint fizetéssel. A' Királyi Ügyeknek Folytatójával (*Causarum Regalium Director*) eggyütt tizeneggyen vágynak a' Kamarai Tanátsosok; tizen a' Titoknokok, 's ugyan annyian a' Koncipisták.

A' *Munkátsi* Püspök' Megyéjebéli *Oroszok* között is, Nemzeti Oskolákat szándékozik fel-állí.

állíttatni ő Felsége. E' végett, egy olyan Tanítót parantsol bé - vitetni az *Ungvári* közönséges Nemzeti Oskolába, a' ki mind a' *Magyar*, mind az *Orosz* nyelveket értse, 's a' helybéli Iffjúságnak tanítása mellett, Tanítókat is kézfűttsen az említett fel-állítandó Oskolákba.

Frantzia Ország.

A' kik minden módon azon vagynak, mikép üzhessenek tsúfot az új Polgári Alkotványból, úgy festik *Frantzia Országot*: hogy annak egy része, keserű bánatoknak gyász helye; más része pedig még mind ez ideig *Fúriák'* barlangja, mellyben a' lármás vezekedéseknek, üldözésnek, 's öldöklésnek gonosz lelke uralkodik. — Nem lehet tagadni, hogy a' drágaság; a' polgári hitet le tett, 's le nem tett Papok' követéséből származó fel-osztódása a' Népnék; 's az Ország' előbbi Konstitúziója' pártfogóinak egy felől; más felől pedig a' Közönséges - Társasági - Igazgatás - formája' víttatóinak alattomban való ezer meg ezer mesterségeik nem kevés békételenségeket, visszálkodásokat, és még véres tsatákat is eszközlenek itt amott mind ez ideig *Frantzia Országban*: mellyek méltán keserítik mind a' Királynak, 's Királynénak, mind a' velek egy értelemben lévő, 's az új Konstitúzióhoz szívesen ragaszkodó több jó Hazafiaknak is szíveiket. — Ezeket olly szemekkel nézik a' Konstitúzió' Ellelenségi, mellyek sokkal nagyobbbat mutatnak a' valóságnál; 's nagyítva terjesztik osztán a' ki-költözött 's ki-tsábitott bóldogtalan Frantziáknak is elejébe, hogy annál nagyobb reménységet gerjesszenek benne, a' benne maradott Frantziákon való diadalmaszkodás, és a' régi Konstitúzió' vissza-állítása eránt. De valóban, nehezen lehet abból a' képzelt győzelemből valami: mert ha szintén egy sziv, 's egy lélek lakozna is azon Frantziákban,

kik

kik a' magok Hazájok ellen készülnek, ugyan hogy' reménylhetnének ők magok ereje által győzedelmet, holott hány ezere'd szerét teszik ők a' Konstituzió' Barátnak, kik meg - esküdtek, hogy készebbek meg - halni, mint *szabadon*, az az, a' Konstituzió szerént nem élni? Azonban nem dicskedhetnek ők is (mint egy hiteles *Koblentzi Levélből* olvassuk) az arany egygyességgel: szakadás van az első és másod rangú, 's a' régi és újabb Nemesség között; de a' tziel, 's annak elérése' módja eránt sintsenek egygy értelemben. Némellyek t. i. olly tulajdonképpen való hatalmat kívánnak bé vinni *Frantzia Országba*, melly semmi más hatalommal meg nintsen elegyítve; mások pedig az *Angliai Konstituziót*. Egy rész, szép szerént akar meg - alkudni, 's egygyességre lépni több Hazafi - társaikkal, kik benn maradtak az Országban, és az új Konstituzióhoz ragaszkodnak; más rész ellenben, erőszakkal szándékozik mindent fel - forgatni: 's ezek a' különböző értelmű Felek olly halálos gyűlölésséggel viseltetnek egymáshoz, mint szintén a' *Párisban* lévőek. A' tiztség után való ásitozás is, egy meg - osztója a' sziveknek. Ugy vadászák t. i. a' *Frantzia Nemések* mostan *Koblentzben* a' leg kissebb tiztségeket is, mint vadászták néha napján *Versálliában*. Illy kútfőből eredhetett az a' viaskodás is, melly nem régebén történt két *Koblentzi Frantzia Nemések* között, egygyik vetélkedő Félnek halálával.

Az egyenetlenséghez járúl továbbá, a' pénznek szük volta. Vólt ugyan az *Orosz Tsászárné*, négy száz ezer forint segíttiséggel a' *Frantzia Hertzegekhez*; de hogy tsak felénnyi summákat küldöttek vólna is más Udvarok, nem olvassuk: melly ha meg - történt vólna, vajmi régen ki - trombitálta vólna már azt a' *Neuwiedü Újság*: — négy száz ezer forint pedig nem soká ma.

maradhat meg egy olyan kasszában, mellyből annyit kell, vagy kellene ki-adni, mint a' *Frantzia* Hertzegek' kasszájából. — A' magok jövedelméből ugyan tsak tehettek még eddig valamit a' *Frantzia* Hertzegek a' közönséges kasszába is; de ha nem érkezik pénzek az Országból: mit tesznek azután mind a' magános, mind a' közönséges kasszába? Nem érkezik pedig ma hónap, a' mint vagynak a' környülállások. Már az öregebbik Testvérjére nézve a' Királynak, azt végezte Okt. 30-dikán a' Nemzet-Gyűlése, hogy ha vissza nem megy, a' Végzés' vétele után telendő két hónapoknak előtte az Országba: elvezti a' *Regensséghöz* (Igazgatósághoz) való jussát, melly t. i. fogná ötet illetni a' Konstitúció szerént azon esetre, ha árván találna maradni a' Korona-Örököse olly idejében, mellyben nem volna még alkalmas a' Királyi Hatalomnak kiszolgáltatására.

Az említett Végzést akarta kétség kívül el távoztatni a' Király azon Irása által, mellyet Okt. közepe táján utasított (mint már jelentettük) *Koblentzbe* a' maga Ötseihez. Olly kemény kifejezésekkel vólt ez a' Levél irva, hogy maga a' Státus-Tanátsa kérte a' Királyt azoknak lágyítására; de a' Király semmit se változtatott rajtok. — Ellenkező válaft kaptak, mint gondolták, tizen-négy hajdani Testörzök is, a' kik kiszándékozván több Tifzti Társaik után az Országból, meg-kérdezték az Udvar, ha kedves dolgot fognának e tselekedni a' magok ki-költözése által? mert igen vastag *Nemmel* felelödött a' kérdésekre, — Hogy a' Királyné, ugyan azon egy Lélektől vezéreltetik a' Királlyal együtt a' Konstitúcióra nézve; vagy is inkább a' Királyné lelkesíti a' Királyt is, tudják már azt nem tsak a' Konstitúció' Barátjai, hanem a' Konstitúció' Ellenségei is. Új bizonyosságát adta ennek

a'

a' Királyné, *Lamballe* Asszonysághoz küldött Irása által, mellynek a' volt az értelme: hogy ha oda nem haggya *Lamballe* Asszonyság *Koblenztet*, 's vissza nem megy *Párisba*: más Dámát fog helyébe válsztani a' Királyné, maga első udvari Dámájának.

Az adóra ügyelő Minister, olly jelentést tett Okt. 27-dikén a' Nemzet-Gyűlésében, hogy 71 Ofztályaiban az Országnek (*Departement*) mind a' fekvő, mind pedig az ingó bingó jószágoktól fizetendő adó fel-osztatott immár a' Lakosokra; 's megy a' fel-osztott adó' summája két száz hetven millió, három száz negyven-három ezer nyóltz száz Livrára; 's reményli, a' mint mondotta, hogy az el-késett tizenkét Ofztályok is kézben lesznek néhány hetek alatt az adó' fel-osztásával, melly megy hufzonkét millió 656200 Livrára.

Török Birodalom.

Hogy egy nagy Birodalomban, mellyben tsupán a' félelem szüli az engedelmességet, ritkán lehet általán-fogva tökéletes tsendesség, könnyen lehetne azt képzelni, ha mindenkori példánk nem vólna is erre a' Török Birodalomban. Alig ültetheté le a' Nagy Ur *Asiában* azon Pártosokat, kik, *Mahomet*' minden hív követőinek bosszújára, a' Török szent Várost *Mekkát* szándékoztak vala fel-prédálni: hát újra azt a' kedvetlen hirt veszi onnan, hogy *Aleppo*' Lakosai fel-támadtak az új Kormányozó ellen, 's harmad napig tartott véres ütközet után, el-verték azt minden Seregeivel egygyütt. — Szinte egy időben érkezett ő Nagy Uraságához *Afrikából* az a' izomorító tudósítás, hogy a' mi megmaradt *Egyiptomban* a' pusztító döghaláltól, elfoglalták *Ibrahim* és *Muráth* pártos Bégek, kik régoltától fogva vonnak már ujjat a' *Portával*; 's ám.

's ámbár néhány izben orrokra buktatta is őket a' *Porta*, de ök fel-vántzorogván (tápázkodván) újra szem-igyet vettek, 's megént belé-kötöttek a' *Portába*. Kivált midön értékre esett volna a' múltt September tájján, hogy tsak magában *Kairóban* (*Egyiptom'* fő Városában) néhány hónapok alatt két száz ezer Emberek holtanak el, a' kik között tizenkét *Begek*, és hufz ezer *Mamelukok* (testörző Katonák) vóltak: minden ellent-állás nélkül bé mentek *Kairó* Városába, 's magokhoz vették az egész Tartományuk igazgatasát.

Elegyes Történetek.

Brandenburgia. A' *Berlini* vólt Török Követ' Követtségének ideje, el-tölt ezen hónapnak kezdetével. — A' lovas Pattantyúsoknak egy része, melly *Landsbergben* vagyon, egész hadi készületében marad a' télen által; a' *Prúffzia'* Tartományából villza érkezett ágyú-hordó lovakat se adják el. Miért? — *az okával nem szolgálhatunk.*

Nem ditsekedés az, midön egy jó szivű Hazafi szóval is ki-jelenti kedves Hazája eránt viseltető buzgó indulatját; vagy ha ditsekedés — nemes ditsekedés. — Nem félünk tehát mi is, (kiknek szives igyekezetünket különben is sokan esmérík már, Hazánknak jól gondolkodó Fijai közzül) valamelly alatsonsággal való vádoltatástól, ha meg-újítjuk ezt a' vallástételt magunk felől, hogy minékünk semmi költség nem tettik soknak, és semmi fáradság terhesnek, valamivel tsak Hazánknak szentelt munkánkat tökéletesíthjük. — Ezen tzélnak el-érését tárgyazó elzkozeink közzé számláljuk méltán a' leg-jobb *Frantzia* és *Német* folyó Irásoknak, 's Újságoknak költséges bé-szerzését; 's ezekből az ollyatén elő-adásoknak, és tárgyaknak munkás ki-

lze-

szemelését, mellyekkel Nemzetiünknek esméretét hasznosan gyönyörködtetve nevelhetjük. — Tsak most ese értésünkre, hogy a' *Gothai Német Ujságnak Szerzője*, Tanátos *Becker* Ur, — ez a' tanúlt, 's jó szívu Barátja az Emberi Nemzetnek, ki a' *Szükségben segítő Könyvet* szerzette, 's a' ki kezdte vólt 1782-ben ki-adni, a' *Nevelők*, és az *Iffúság* számára készült *Dessui* hasznos Ujságot. — Leg ottan igyekeztünk ezen nagy érdemü Tudósnaak mostani betses folyó munkáját is, az említett *Gothai Ujságot* meg-esmérni. Sok szép dolgokat találtunk benne. Szemünkbe tünt kiváltképpen egy darab, mellynek többet felénél a' Szép Nemből való Olvasóihoz intézett a' Szerző. Elő-adásának ezt tette eleibe *Jépus Sirák* szavaiból: „*Jól járt, a' kinék jó Felesége vagyon; meg-hoffzabbítja ez az ő életét. Öröme van a' maga Férfjének, a' szemesen gazdasszonykodó Feleség, 's szép tsendessé teszi annak életét. Nemes ajándék a' jó Feleség, melly annak adatik, ki az Istent féli. Akár gazdag, akár szegény legyen ő: vigasztalására vagyon ez néki, 's mindenkor jó kedvűvé teszi őtet. A' millyen ekeffége az Ur' magas Egének a' fel-jött Nap: olly díszére vagyon a' maga Házának a' jó Feleség.*“ Eddig vagynak a' *Siráak* szavai. Következnek *Becker* Ur' szavai: „*Régen nem tétetett már fel Affzonyi érdem-példája ezen Levelekben, mivel a' Szép Nemnek virtusai rend szerént alattomban, és tsendesen munkálódnak, mint a' természet; sőt nem is érdemlenek azok leg-ottan ditséretet, mihelyest ennek vadászásából láttatják magokat a' Világ előtt. Annyira is meg-romlott már, oh fájdalom! a' pallérozott Világnak ízlése, hogy az Affzonyi Nemnek tulajdonképpen-való virtusai, minéműek a' nagyra-héjjazás-nélkül-való kedves maga-alkalmaztatás, az alázatosság, szemérmetség, gazdasszonykodás, gondosság,*

gyer.

gyermek - szeretet, tsendes vig - kedvűség 's a' t. a' melly virtusokat értett *Sirák* is, a' fenn megditsért jó Feleség' tulajdonságai alatt, az alacsonyabb rendű Affzonyokat illető minéműségeknek íteltetnek; a' nagyobb születésű Dámáktól ellenben férjfiúi tudományokat és talentomokat kívánnak, 's tsudállyák benne, ha bár melly tsekély részt vetek légyen is ezek az említett tudományokból, és talentomokból, azokat mindazáltal még a' leg - nagyobb Társaságokban is nemes szemérmelenséggel mutogatják minden tartózkodás nélkül. A' valóságos tökéletességei azonban a' szép Nemnek nagyon sokszor mennek feledékenységre, még akkor is, ha az Isteni Gond - viselés bővebb alkalmatosságot nyújtott azoknak, tehetségek' használására, 's azon áldásnak, mellyet egy jó Feleség, és Anya ezközül a' maga Házának, a' Városokra is, 's Helységekre, és Falukra való ki - árasztására. Nagy gyönyörűségemre vagyón tehát, hogy egy ilyen példát terjeszthetek elejekbe Olvasó Affzonyaimnak; jóllehet nem a' mi *Német* Hazánkból, hanem *Magyar Országból* való a' példa.

Szarvasi Evang. Predikátor *T. Thefschedik* Úr' néhai kedves Felesége *Markovitz Therésia* Affzont hozza fel például *Becker* Úr, a' kinek ritka, és igen példás tökéletességeit hogy annál jobb módal elő - adhatná, le - rajzolta eleven színekkel *T. Thefschedik* Úrnak hazafiúi szives törekedéseit*), 's meg-

---

*) Ezekről nem tsak egyszer emlékeztünk már mi, *Munkánknak* most folyó ötödik Részében; el nem múlattuk volna mindazáltal közleni a' *Becker* Úr' elő - adását is, mivelhogy sok vagyón abban olyan, a' mit még mi meg nem irtunk, hanemha reménységünk volna, hogy min.

's meg-mutatta, hogy mind azokhoz tellyes ereje fzerént való Társ volt a' meg-nevezett néhai jó Allzonyság; kiről így ir továbbá: „Örömmel mondhatom, hogy fzerentsém volt nekem 1790-ben, tulajdon házamnál látni ezen meg-bóldogólt Allzonyságot, a' maga derék Férjével együtt. Szinte különböző nemű Valóságnak láttzott ő, mint a' mi Allzonyaink. — Az a' Pátriarchai Együgyűség, mellyet le-ir *Gesner* a' maga *Idylliumaiban*, a' halznos foglalatosságokban való maga-gyakorlás által meg-világosodott. értelem; a' jónak mindúntalan nagyobb mértékben-való ki-tanulására 's tselekedésére vágyodó szives törekedés; a' jó Anyai érzékeny sziv, 's a' valóságos tiszteleten fundáltatott Férj-fzeretet voltak az ötet tzmerező tulajdonságok.

Még tsak ezt iktatjuk ide, *Becker* Ur' Irásából:

„Olly reménységgel útaztak, úgymond, *T. Thefchedik* Ur 's a' Felesége 1790-ben *Német Országba*, hogy azon gyönyörű dolgokat, mellyeket olvastak a' mi *Oekonomiko - Politiko - Paedagogika* Irásainkban, 's rész fzerént magok is meg-próbálták már otthon, és úgy találták, majd itt nálunk leg-nagyobb virágjokban fogják látni
 azo-

---

minden órán közölhetjük volta - képpen - való Historiáját a' Szarvasi Oekónómika Otkolának, mellyet már tizen-eggy esztendőktől fogva tart fenn T. Thefchedik Ur. Ez az áldott Hazafi fel-küldötte számunkra az említett Historiát illy reá-irással: A' Hadi és más nevezetes Történetek' Iróinak; de mi mind e' mái napig se vehettük, mert a' Magyar Kurir volt meg-kérve az által-adása eránt,

azokat; 's ugyan abból a' hiedelemből Német Országban szándékoztak hagyni egyik Fijokat, hogy többre meheszen az itt, mint ők magok mehettek. A' míg én hozzám jöttek, nem talál-
ták, a' mit kerestek; 's a' midőn én igazán meg-vallottam volna, hogy bizony ha tovább menek is, még se fogják annyi láttatját és vóltaképpen-való sikerét tapasztalni sehol is a' a' mi híres Oskoláinkban, a' szóval való okta-
tásnak: mint a' mennyit ők magok vittek már ótthonn véghez; így szóllott erre a' meg-bóldo-
gúltt Alfzony: „Nem meg-mondtam é én azt még otthonn az Uramnak (így nevezte a' Magyar Országí szokás lzerént a' maga Férjét) hogy nem is mind úgy fog a' még talán lenni, a' mint a' tanúltt Emberek irták.“

Tudományi Dolgok.

Közelébbi Levelünkben említett *Neues Ungri-
sches Magazin* (Új Magyar Tár) nevezetű folyó Munkájából Ns *Vindisch* Úrnak, ki-jött immár az első Szakasz *Betsben*, *Alberti Ignátz'* betüüg-
vel, kis nyoltzad réthben, szép fejeér papiroson. Az árra 17 kr. Ugyan ennyi lessz ezentúl is az árra minden Szakasznak; hanem a' Rajzolatokért, mellyek ez vagy amaz Szakaszhoz járúlnak, kü-
lönöffen fog fizetödni. Négy Szakaszok tesznek egy Kötetet, a' hozzájuk készitendö laistrommal együütt.

*Az Erdélyi Kéz-Irásban lévő Történet-Iróknak
Esztendö Szám-szerént való Laistroma.*

1490-dik Esztendöben circiter, *Kászon-Szék'* ere-
dete.

1505-dik Esztendeig, *Maros-Szék'* Tifztei, *Nemek,*
és *Agok* szerént.

- 1500-dik Esztendöben, *Anonymi Chronologia Rerum Hungaricarum, et Transylvanicarum.*
- 1505-dik Esztendöben, *Mathias Nagy, de Origine Siculorum. Verantii Episcopi Epistolae de rebus sui temporis. Cardinalis Martinusii Processus.*
- 1556-dik Esztendöben, *Bánffy Gergely Iffjabb János Király' Uttya Sulimánhoz.*
- 1520—1561. *Ostermeyer Chronicon.*
1576. *Balog Ferentz' napló Könyve.*
- 997—1585. *Simonis Massa Coronensis Chronicon Transylvaniae.*
1599. *Circiter, Veidenfelferi Historia, Sigismundi Báthori.*
1600. *Auszug aus dem Meschner Marcht - Buch zur Vaterlaendischen Geschichte des 17-ten Jahrhunderts.*
1602. *Andrae Gunesch Geschichte der Valachischen Fürsten.*
1602. *Andrae Gunesch Expositio Schwimmeriana.*
1602. *Historia Obsidionis Bistriciensis per Bastam.*
- 1593—1602. *Petri Bánffy Coronensis Diarium cum continuatione usque ad Annum 1661.*
- 1598—1605. *Nevetlen Kronika.*
- 1599—1605. *Georgii Kraufs Superintendentis ausführliches Verzeichniß des Elendes vom Jahr 1599—1602.*
- 1490—1606. *Ambrosius Simmigianus.*
- 1520—1607. *Davidis Hermann Pastoris Vurlakenfis Annales Politici. Ruina Transylvaniae.*

1607.

1607. *Botskai István' Testamentoma.*
- 1526—1608. *Szamosközi Pentades.*
1610. *Anonymi Chronologia Rerum Hungaricarum a Nato Christo ad Annum 1610.*
- 1599—1611. *Michaël Seibiger aus Chronstadt Anmerkungen.*
- 1570—1611. *Simonis Nösner Diarium.*
- 1594—1612. *Hídvégi Mikó Ferentz, Erdély Országának siralmas Változása.*
- 1569—1612. *Michaëlis Weiße Diarium rerum sua aetate in Transylvania gestarum.*
- 1610—1613. *Brevis Confignatio tumultuum bellicorum.*
- 1613—1617. *Andreae Hegyes Diarium.*
- 1600—1618. *Dominici Benkner Chronicon, seu Diarium sub titulo Annotationes Historicae.*
- 1586—1619. *Marci Fuchs Pastoris Coronensis Chronicon, seu Annales Rerum Hungaricarum, seu Transilvanicarum.*
1619. *Benkő Máté Napló Könyve, a' Fényes Portához való Követtségről.*
- 1588—1620. *Laskai János Diariuma. Szalárdi siralmas Kronikája. Stephani Bőjtenis de rebus gestis Magni Gabrielis Bethlen.*

Küldjük a' h h árkust, az Ország-Gyűlése' Hí-
floriájához tartozó Aktákból.

Költ Bétsben, Novembernek 15-dik napján,
1791-dik esztendőben.

